

Posudek diplomové práce **Gabriely Kotrčové**

OSOBNÍ ZÁJMENA V SOUČASNÉ ITALŠTINĚ

Gabriela Kotrčová se ve své diplomové práci pokusila analyzovat celý systém italských osobních zájmen, tedy zrekapitulovat zájmena z normativního hlediska a prozkoumat, zda se v dnešním úzu projevují odchylky od norem, případně zajímavé tendence. V rozvržení práce to znamenalo nejprve porovnat, co o zájmenech uvádějí italské deskriptivní či normativní gramatiky, a pravidla pak podle možností ověřit v praxi. Diplomantka k tomu zvolila známé a osvědčené gramatiky od M. Dardana a P. Trifona (1989), přes G. Lepschyho (1. italské vydání 1981) nebo L. Serianniho (1989) až po generativisticky zaměřené mluvnicí L. Renziho (1988) nebo z pera dvojice G. Salvi – L. Vanelli (2004). Vedle toho čerpal z domácí mluvnicí S. Hamplové (2004). Ke konfrontaci získaných poznatků se současnou praxí poté využila materiál ze dvou korpusů psané italštiny, korpusu „la Repubblica“ a CORIS/CODIS. Především, že při tom dospěla k zajímavým výsledkům.

Celou práci diplomantka rozvrhla na tři hlavní části. V první shrnuje klasifikaci osobních zájmen podle tradičního dělení na zájmena podmětová a předmětová, přízvučná a nepřízvučná, zájmena pro předmět přímý a předmět nepřímý. Mezi nimi věnuje zvláštní pozornost alternativním formám 3. osoby obou čísel. Vychází především z Renziho a Vanelli(ové), upozorňuje na distinkci mezi (silnými) přízvučnými tvary *lui, lei* a *loro* a tvary tzv. zájmen slabých (*egli, ella, esso, essa, essi, esse*), která jejich syntaktické vlastnosti staví mezi zájmena přízvučná a zájmena nepřízvučná čili klitika. Bývají proto také označovány jako polo-klitika (*semi-clitici*). Celkový repertoár osobních zájmen pak ještě doplňují kratší statě o kombinovaných zájmenech, o specifikách zájmena *loro* v postavení nepřímého předmětu, dále o zájmenu středního rodu *lo*, částicích *ne* a *ci* a zvrtnému zájmenu. Jednotlivé případy doprovází vhodná exemplifikace.

Druhá kapitola se týká osobních zájmen v alokutivní funkci. Její ústřední část zaujímá zajímavý, na Seriannim založený rozbor oslovení v Manzoniho *Snoubencích*.

Třetí hlavní oddíl, v práci bezesporu nejceněnější, obsahuje vlastní autorčin přínos k celé problematice. Diplomantka v něm některé jevy zkoumá na materiálu obou italských korpusů. Soustřeďuje se zvláště na syntaktická omezení platná pro slabá, poloklitická zájmena, jako je např. jejich koordinace s dalším syntagmatem, postverbální postavení nebo užití při fokalizaci. Dále diplomantka zkoumá pleonastické spojení přízvučného a nepřízvučného zájmena typu *a me mi piace*, který ji přivádí k jinému zajímavému jevu – aplikaci této sekvence v případě tranzitivních sloves (*a me mi vedono*). Její zjištění jsou skutečně velmi zajímavá – do jisté míry zpochybňují dosud platné normy a v jednotlivostech i naznačují, jaký vývoj je možné očekávat. Práci uzavírá závěrečné shrnutí, v němž jsou (možná až příliš stručně) nastíněny výsledky zkoumání, trojí resumé a soupis literatury.

Gabriela Kotrčová dokázala, že zdánlivě nepřilíhající námět ve skutečnosti skýtá pozoruhodné možnosti ke zkoumání. Je záslužné, že na problematice jevy upozornila a přesvědčivým způsobem je doložila na excerptech. K její práci nemám žádné zásadní připomínky. Domnívám se jen, že některým pasážím, zvláště v první části přinášející přehled užití všech zájmených tvarů, by neškodilo systematictější zpracování. Spěch v závěrečné fázi vysvětluje překlepy, nedotažené opravy a jiná opominutí (např. nedokončená věta slibující těžko uvěřitelný případ na str. 44). Přesto je práce celkově pěkně upravená a logicky členěná. Moje hodnocení je jednoznačně pozitivní, práci s potěšením doporučuji k obhajobě.

V Praze 14. 9. 2007

Mgr. Jiří Špaček
vedoucí diplomové práce